

VESTAD, G.NR. 69

Det gml.no. *navnet* var iflg. NG Vestaðir. Første ledd, ve = hellig sted, helligdom, og Sophus Bugge og Magnus Olsen mener at opprinnelsen til gårdsnavnet ligger i denne betydning. I så fall har det vel vært et hedensk kultsted eller lign. her. Den eldste skriveform av navnet har Rødeboken 1398, der det skrives i Vestadhum. 1456 skrives Vestadhæ, på 1500-tallet Weistadt og Vidsta, 1600 Widstad og 1625 Vestad. Senere skrives bl. a. Væstad, Weestad og Vecstad, men fra 1838 Vestad. Uttales ve'sta.

Vestad ligger på et høydedrag, og grenser både i nord og øst til Sandar. I syd ligger Istre Nordre og i vest Istreskogen og Auby Øvre. Terrenget heller østover mot jernbanen og veien og vestover mot Aubybekken, et tilløp til Istreelven. *Jordsmonnet* er leir-og sandjord, og *dyrket mark* er det over det meste, men noe *skog* i nord og vest. Gården kan ha vært *ryddet* i yngre romertid eller folkevandringstid. Det kultsted, som kan ha vært her, tyder på at Vestad i eldre tid lå sentralt til, og har hatt gode *forbindelser*, ikke minst østover til Sandar.

Vestad hadde ganske høy skyld i 1600-årene, 9 bpd. smør i 1626, og skattet som fullgård. Skylden ble satt ned til 8 1/2 bpd., som ble beholdt ved matrikuleringen 1667. 1838 fikk gården 8 dlr. 3 ort 4 skill., og 1886 17,32 skm. på to bruk. 1904: d. s., 1946 5 bruk, 1966 10 bruk.

1667 hadde Vestad granskog til litt smålast, intet brukbart rydningsland, pålagt å plante humlehage. I korntiende betales 4 t. havre og 1 kvarter blandkorn. 1723 har gården skog til gjerder og ved, og jordveien er måtelig god. 1752 målte gården i lengden innen- og utengjerds ca. 2 1/2 bøsseskudd, bredden i nord ca. 1 1/2 bøsseskudd og bredden i syd ca. 1. Husene er dels i god, dels i måtelig god stand, og mangler panel noen steder. Dyrene går i utmarken om sommeren med «hunger og sult». Et skogstykk ved Auby Nedre hører til, men dekker bare gårdens behov, lite til kull. 1802 takseres hvert av de to bruk til 708 rdl., og 1823 til 1724 spd. 1886 var det på Vestad 88 mål dyrket og 166 mål natureng. To bruk har litt skog til brensel. 1936 ble det avsluttet jordskifte mellom br. nr. 1, 2 og 4.

Husdyr og hva de dyrket på martikkelgården:

År	Hest	Ku	Ungfe	Sau	Svin	Høylas	Utsed:
1657	3	10	4	4	4	-	
1667	3	12	6	9	-	50	18 t. aker, 6 t. brakk.
1723	3	14	-	8	-	40	18 t. ha., 1/2 t. bl.korn.
1752	2	12	2	10	-	40	14 t. ha., 1/4 t. by., 1/2 t. hv.
1814	4	14	-	12	-	-	14 t. ha., 1 3/4 t. by., 1/2 t. hv., 3 t. pot.
1845	2	10	-	8	2	-	10 t. ha., 1 1/2 t. by., 1/4 t. hv., 1/4 t. rug, 10 t. pot.

År	Hest	Ku	Ungfe	Sau	Svin	Høyløss	Utseed:
1865	4	16	-	10	3	-	16 t. ha., 1 t. by., 1/2 t. hv., 3/4 t. rug, 18 t. pot., 1/16 t. erter.
1875	3	11	6	10	1	-	12 t. ha., 3/4 t. by., 1 t. hv., 1 3/8 t. rug, 15 t. pot., 1/8 t. vik.
1886	4	11	2	11	-	-	14 t. ha., 1 1/4 t. by., 1/2 t. hv., 7/8 t. rug, 14 t. pot. avling: 70 t. ha., 14 t. by., 4 t. hv., 6 t. rug, 110 t. pot., 160 sk.pd. høy.

Bodde på matrikkelgården:

År	Bønder	Drenger	Jenter	Husm.	Håndv.	Sjof.	Andre yrker	Andre	I alt
1764	6	1	-	-	-	-	-	1	8
1801	10	-	-	-	-	-	-	2	12
1845	2	1	1	-	-	-	-	4	8
1865	7	2	3	-	-	-	-	-	12
1875	6	2	3	-	-	-	-	1	12
1900	4	1	2	-	-	-	1	7	15

Eiere.

Adelsmannen *Hartvig Krummedike* eide 1456 2 huder og 1 øresbol i Vestad, og parten fortsatte nok å være adelsgods. 1624 står iallfall *Klaus Brockenhuus*, Peder Jernskjeggs svigersønn, som eier av 6 bpd. smør. Parten gikk til Tønsbergs lensherre *Gunde Lange*, som dog bare hadde 1/2 bpd. smør i Vestad 1639. Kildene opplyser ikke hvem som eide resten av denne parten, muligens var den da overdratt sønnen *Nils Lange*. Hans arvinger pantsatte eiendommen i Vestad til Tjøllingpresten *Peder Eriksson Bugge*. Svigersønnen *Anders Dop* i Sandar og *Elias Jørgensen*, smed i Tønsberg arvet Vestad-parten, og solgte den til to brukere, enken *Else Torsdr.* og løytnant *Peter Hof*. Kornet *Johan Seier Bruun* kjøpte opp ialt 6 1/2 bpd. smør skyldverdi i Vestad, og solgte dette 1726 til *Larviksgreven*, som også fikk bygselretten.

Foruten den forannevnte hovedpart, var det fra gammelt av to andre eierparter på Vestad. 1 bpd. smør skyldverdi tilhørte *kronen*, og ble i 1660-årene pantsatt til kjøpm. *Kjell Eriksson* i Tønsberg, og arvingene solgte det meste 1741 til greven (16 mrk. smør). Resten, 8 mrk. smør, var solgt til *Johan Bruun*.

Den tredje part var selveiergods i 1615, *Beint Namlos* stod da som eier av 1 bpd. smør. *Nils Aker* i Sem hadde en part her 1616. Kort etter ble Beints part delt som pantegods mellom *Iver Nilsson* i Tønsberg og *Hans Rød* på Tjøme. Ivers enke, *Luzie Hansdr.*, satt fremdeles med 1/2 bpd. skyldverdi i 1624. Fogden *Klaus Nilsson Røyem* ved Larvik grevskap kjøpte begge disse halvparter, og hans arvinger solgte dem til *Johan Seier Bruun* som solgte videre til greven.

Fra ca. 1740 var således hele Vestad *grevegods*, og ble 1835 overtatt av etatsråd *Treschow*, som skjøtet gården 1838 og 1850 til to brukere for 3000 spd.

Brukere.

Herbrand var skattebonde på Vestad 1528, *Tolv* (Tollef?) i 1593 og 1604. *Tolv* het også brukeren 1626 og utover i 1640-årene. *Olu* var br. 1642—44, så overtok *Nils Hybbestad* og *Amund Tolvsson* en halvpart hver av bygselen. Vestad-brukerne måtte gjøres ukedagsarbeide på Halsen hovedgård. Vi får en deling (br. nr. 1 og 2.).

Bodde på bruket:

År	Bønder	Drenger	Jenter	Husm.	Håndv.	Sjøf.	Andre yrker	Andre
1764	4	-	-	-	-	-	-	-
1801	3	-	-	-	-	-	-	-
1865	3	1	2	-	-	-	-	-
1875	1	2	2	-	-	-	-	1
1900	1	1	1	-	-	-	1	7

Nils Pedersson tilhørte Orm-slekten på Hybbestad N. og hadde odelsgoods der. D. 1692, 96 år. Br. 1645—90. Lagrettemann. Var først medbruker hos *Tolv Vestad*. Barn: 1. Anders (nedenf.). 2. Guttorm, se br. nr. 2. 3. Ivar, fl. til Rødbøl, Hed., g. m. Mari Knutsdtr. 4. Kari, g. m. Lars Andersen, Jåberg, Sandar.

Anders Nilsen d. omkr. 1717. Br. 1670—1715, de første 20 år som medbruker. Lagrettemann. G. m. *Else Torsdtr.* (nedenf.). Barn: 1. Tore, fl. til Himberg, Sandar. 2. Ingeborg, g. m. Jens Nilsen, Oksholmen. 3. *Tolv* (nedenf.). 4. Maren f. 1685, g. 1718 m. Hans Helgesen, Gokstad, Sandar. De bodde her en tid, fl. så til *Vittersen Ø*. 5. Thor f. 1689, fl. til *Trullesletten*, Larvik.

Skifte efter Anders 1717: Boets brutto 39 rdl., netto 24 rdl. Dyr: 5 kuer, 1 kvige, 2 sauer og 2 ungsauer.

Tolv Andersen d. 1716, 34 år. (Falt i krigen). Br. 1715—16. Da *Tolv* døde overtok moren.

Else Torsdtr. d. 1721, 81 år. Eier og br. 1717—21. Hun kjøpte 1/4 av *Ve-*

stad.

Skifte efter Else 1721: Boets brutto 58 rdl. Gods i Vestad: 2 bpd. 4 mrk. smør m/bygsel — 50 rdl. I Hybbestad N.: 17 mrk. smør (mannens arvepart i hjemgården). Løsøre for 6 rdl. Parten i Vestad ble solgt.

Johan Seier Bruun fra Kristiansand?, f. 1695 d. 1757. Eier og br. 1721—26. Kornet, senere løytnant og kaptein. Han kjøpte opp parter i Vestad og eide tils. 6 1/2 bpd. smør her. En kort tid omkr. 1727 hadde han noe av *Varild V*. Solgte Vestad 1726 for 430 rdl. til greven, men bodde her et par år til. Fl. til *Stokke*, senere til *Tærud*, *Skedsmo*. G. 1. m. *Mari Jacobsdtr.*, Syrrist f. 1689 d. 1728. G. 2.

m. *Marte Paulsdtr. Schultze*, Väler. Barn i 1. ekt.: 1. Kristian, fl. til Kaupang N. 2. Johanne Marie, g. m. Per Hansen, Store Var i Stokke. 3. Jacob Peter f. 1723, ser-sjant, bodde i Rygge, Østfold. 4. Johan Vilhelm f. 1724, ukjent skjebne. 5. Ole f. 1726, tjente 1750 hos generalmajor Beenfelt.

Rasmus Kristensen, visstnok fra Sandar d. 1747, 63 år. Br. 1727—47, under grevskapet. G. m. *Aase Haraldsdtr.*, Torp, Sandar d. 1747, 46 år. Barn: 1. Kristen f. 1731, fl. til Auby Ned. 2. Idde f. 1733. 3. Kristi f. 1735. 4. Anne, g. m. Søren Ingebretsen, Brekke V., Br.nes.

Gullik Andersen fra Hasle f. 1712 d. 1769. Br. 1747—69. G. 1. m. *Maren Nilsdtr.*, Jåberg, Sandar d. 1757, 36 år. G. 2. m. *Guri Trondsdtr.* (nedenf.). Barn i 1. ekt.: 1. Ellen f. 1749, g. m. Per Olsen, Reinemo, Hed. 2. Jacob f. 1751 d. før 1770. 3. Nils f. 1754, fl. til Istre N.

Skifte efter Maren 1757: Boets brutto 195 rdl., netto 167 rdl. Gods i Jåberg (arveparter) 18 mrk. smør m/bygsel — 50 rdl. Løsøre: 1 kobberkjele — 12 rdl., 1 kakkelovn — 11 rdl., 5 religiøse bøker. Dyr: 1 vallak 4 år — 12 rdl., 7 kuer, 4 sauer, 4 ungsauer, 1 kalv og 2 svin.

Skifte efter Gullik 1770: Boets brutto 233 rdl., netto 118 rdl. Gods i Jåberg 12½ mrk. smør — 35 rdl. Div. religiøse bøker. Dyr: 1 grå hest — 6 rdl., 1 brun vallak 8 år — 16 rdl., 5 kuer, 2 kviger og 1 gris.

Enken *Guri Trondsdtr.* satt som br. 1769—71. Hun ble g. 2. 1770 m.

Jens Henriksen fra Unneberg, Sandar. Br. 1771—98. Jens kjøpte part i Lingum Ø. og fl. dit. Senere fl. han til Lund (pers. der).

Søren Davidsen fra Lingum Ø. d. 1814. Br. 1798—1814. Han måtte selge sin part i Lingum Ø. til Jens Henriksen og fikk bygselen her, som Jens hadde brutt (se Lingum Ø., br. nr. 12). Søren ble 1810 dømt til å betale 100 rdl. i bot for å ha uteblitt fra tilsagt veiarbeide. G. m. *Anne Maria Anundsdtr.*, Holtan S. (nedenf.). Barn: Anders f. 1784 d. 1814. (Begr. samme dag som faren).

Skifte efter Søren og sønnen Anders 1814: Boets brutto 3614 rbd., netto 2251 rbd. Anders eide 5 lpd. 7½ mrk. smør i Lingum Ø., verdsatt til 3000 rbd. Sølv: 1 ur — 16 rbd., 3 skjear — 32 rbd. Løsøre: 1 kleskiste, 1 bibel — 1 rbd. Dyr: 1 vallak 9 år — 100 rbd., 1 lysblakk vallak 10 år — 80 rbd., 3 kuer, 1 stut, 1 kvige, 1 kalv, 4 sauer, 1 vær, 1 svin, verdsatt til 412 rbd.

Enken *Anne Maria Anundsdtr.* f. 1758 d. 1838. Br. 1814—38.

Per Hansen fra Gjermundrød, Andebu f. 1790 d. 1877. Eier og br. 1838—74. Kjøpte d. e. av Treschow 1839 for 1500 spd. og årlig avgift 2 spd. 30 skill. G. m. enken efter Gullik Tryggesen (på br. nr. 2) *Anne Marie Klausdtr.*, Kleppåker Ned. f. 1800 d. 1874. Barn: Gullik (nedenf.).

I skifte efter Anne Marie 1874 er eiendommen på Vestad taksert til 3500 spd. og to anparter i Istre N. til 25 og 150 spd.

Gullik Pedersen f. 1840, eier og br. 1874—78. Han eide også br. nr. 3 på Istre N. Solgte og fl. til Sandar, senere til USA.

I. M. Osmundsen, eier 1878—1907. I tiden 1878—90 hadde han som med-eier *Jon Andersen Hjertås*, men kjøpte hans part 1890 for 12.000 kr. Anders Jørgen Pedersen fra Istre N. var gårdsbestyrer hos Osmundsen.

Hans Chr. Hansen Mamen fra Rygge, Østfold f. 1878. Br. fra 1904, eier og br. 1907—10. Han kjøpte d. e. for 23.000 kr. av hustruens onkel. G. m. *Marie Lovise Hansdtr.*, Horntvedt, Skjee, Stokke f. 1883. 8 barn. Solgte og fl. til Asker.

Edvard R. Hole fra Geiranger f. 1867. Eier og br. 1910—11. G. m. *Susanne Eliasdtr.* f. 1865. 10 barn. Solgte og fl. vekk.

Edvard Nilsen Løve fra Hed. Eier og br. 1911—27. Kjøpte d. e. og gr. nr. 70, br. nr. 8 for 32.000 kr. Eide også bruk på Klåstad Ned.

Hans Hamre fra Leikanger f. 1899. Eier og br. 1927—31. Kjøpesum 69.500 kr. G. m. *Thea Sofie Kjørlaug*, Hafslo f. 1899. Barn: Ingeborg Theodora f. 1923. Fl. til Store Bergan, Sandar. D. e. ble solgt ved auksjon for 42.500 kr. til

Berthe Olea Nilsen, eier og br. 1931—37. Hun solgte for 38.000 kr. til

Nils Vittersø Gether fra Brønnum, Sandar f. 1904. Eier og br. 1937—47. Solgte for 70.000 kr. og fl. tilbake til Brønnum. G. m. *Astrid Berge*, Berge f. 1911 d. 1946. Barn: Hans Jørgen f. 1944.

Harald Rød, Ormestad, Sandar (var fra Rød i Tjølling) f. 1905 d. 1960. Han solgte fra gårdens bebyggelse (br. nr. 7) og jordveien drives under Ormestad. G. m. *Asta Larsen*, Ormestad (nedenf.). Barn: 1. Sigmund f. 1930, g. m. Bjørg Hasle. 2. Arne f. 1931, g. m. Åse Lise Klasen. 3. Rolf (nedenf.). 4. Ragne Synnøve f. 1940, g. m. Anders Skolby fra Toten. 5. Inger f. 1950.

Enken *Asta Rød* f. 1907, eier og br. 1960—69.

Rolf Rød f. 1934 overtok d. e. 1969.

